

Др Ђурица АМАНОВИЋ*

Криминалистичко-полицијски универзитет

Др Милош МИЛОШЕВИЋ**

Факултет за физичку културу и менаџмент у спорту,

Универзитет Сингидунум, Београд

ДОИ: 10.5937/bezbednost2201108A

УДК: 351.74:796.012.1(497.11)

Прегледни научни рад

Примљен: 22. 6. 2021. године

Ревизија: 7. 12. 2021. године

Датум прихватања: 1. 4. 2022. године

Знања, способности и вештине неопходне за успешно обављање полицијских послова обезбеђене специјалним физичким образовањем¹

Апстракт: Циљ овог рада је да представи неопходна знања, способности и вештине које нуди специјално физичко образовање (СФО), а које би полицијски службеници требало да поседују за ефикасно обављање полицијских послова. СФО се изучава на свим нивоима полицијског образовања, обуке и усавршавања у Републици Србији. Према научној номенклатури, специјално физичко образовање припада полицијским наукама и групи специјалних полицијских наука, али такође, оно је део физичког васпитања и спорта. Као наставна дисциплина СФО спада у групу стручних предмета, а на Криминалистичко-полицијском универзитету у Београду у групу обавезних предмета. Образовање и обука у СФО заснивају се на науци, научним методама и полицијској пракси. Са осталим научним дисциплинама СФО учествује у изградњи личног интегритета и професионалних

* djurica.amanovic@kpu.edu.rs

** milosmilosevic80@yahoo.com

1 Чланак је заснован на тексту који је раније објављен на енглеском језику: Milošević, M., Amanović, Đ., „Knowledge and Skills Needed for Successful Completion of Police Tasks Provided by Special Physical Education“ in: VI міжнародний науково-практичний конференції „Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України“ (м. Харків, 28 травня 2021), стр. 192–199.

капацитета полицијских службеника, користећи посебно осмишљене образовне програме обуке.

Кључне речи: *специјално физичко образовање, полицијске науке, обука, полицијски послови.*

Увод

Полицајац представља централни елемент система специјалног физичког образовања (СФО). Организатор је програмер и реализатор свих врста полицијских активности. Између осталог, ефекти његовог рада зависе од знања и способности која стичу од високо професионалних, стручних предавача СФО, применом висококвалитетних, добро контролисаних програма образовања и обуке. Ови програми се реализују кроз савремени приступ и методе, црпећи искуство из богате базе знања, створеног из великог броја научних и стручних радова објављених у водећим међународним стручним и научним часописима или представљених на домаћим и међународним научним конференцијама, као и из монографија, студија, софтверских пакета и уџбеника (Milošević, 1985; Milošević, Gavrilović, Ivančević, 1988; Милошевић, Зулић, Божић, 1989; Милошевић, Јовановић, Арлов, Благојевић, Допсај, 1996; Амановић, 2003; Амановић, Милошевић, Мудрић, 2004; Милошевић, Мудрић, Јовановић, Амановић, Допсај, 2005; Амановић, 2012; Milošević, Milošević, 2013a,b; Амановић, 2013; Milošević, Milošević, 2014; Amanović, Baić, Nikač, Ljubisavljević, 2015; Amanović, Masic, Kostovski, Ljubisavljevic, 2015; Гужвица, Паспаљ, 2020).

У дефинисању предмета изучавања СФО креће од полицајца као извршиоца полицијских послова, од анализе полицијских задатака и начина на који се они извршавају, циљева и предмета полицијског рада, средстава рад, карактеристика радног окружења полиције, захтева за одређеним знањима, способностима и карактеристикама неопходним за обављање ових послова. Затим од програма образовања и обуке, начина контроле и програмирања ефеката обуке, утицаја одређених програма на прилагођавање њиховог антрополошког статуса и знања захтевима посла, као једне од важних карика у ланцу ефикасног обављања дужности полицајца као антрополошког бића. Карактер ове професије захтева пуно ангажовање сваког појединца и изазива тренутне и интензивне физиолошке, биолошке, био-

хемијске, морфолошке, биомеханичке, социолошке и психолошке промене у организму човека (Амановић, Мудрић, Јовановић, 1999; Милошевић и сар., 2005; Milošević, Milošević, 2013a,b; Milošević, Milošević, 2014; Amanović, et al., 2015; Milošević, Nemec, Nemec, Milošević, 2018). Ове промене утичу на схватање полицијског службеника као интегралног антрополошког бића које обавља свакодневне задатке у различитим радним контекстима и окружењима. Све промене које настају у организму полицајца морају се предузети до одређеног нивоа или смањити да би се избегло прекорачење одређених вредности, применом посебних програма обуке и образовања. Неконтролисани интензитет и ниво промена могу довести до неефикасног приказивања стечених знања и вештина. Сходно томе, полицијски послови захтевају широк опсег психолошких димензија, интензивно ангажовање енергетске компоненте, емоција и интереса, задовољавајући здравствени статус и креативне активности.

Полицијски послови се генерално обављају у циљу остваривања безбедносне заштите живота, права и слобода грађана, заштите имовине, као и подршке владавини права. Након анализе структуре и природе полицијских послова датих у Закону о полицији (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 6/2016, 24/2018 и 87/2018), закључили смо да њихове кључне компоненте укључују прикупљање информација, извођење различитих анализа, планирање и одлучивање о предузимању оперативних и других активности, контролу текућих или прошлих операција, као и оперативних и тактичких активности.

Да би могли да успешно обављају своје сложене задатке, у окружењу чији се становници непрестано усавршавају и уче како да користе савремену опрему и средства, полицијски службеници морају да стекну одговарајући опсег и квалитет специфичних вештина, карактеристика и знања која потичу од висококвалитетне селекције и одличних програма образовања и обуке. Специјално физичко образовање користећи бројне програмске активности у свом процесу образовања и обуке, развија нове вештине и утиче на развој капацитета и квалитета полицајца, прилагођавајући их свакодневним захтевима њиховог рада и околине. Утицај појединих програмских активности нема само једну димензију – он зависи од нивоа, сложености њихових структурних целина, као и од њихових веза и утицаја на ангажовање одређених система и подсистема у телу док се ти програми одвијају, односно спроводе.

Знања, способности и вештине неопходне за успешно обављање полицијских послова

Да би се утврдила основна знања, способности и вештине које СФО пружа с циљем омогућавања полицијским службеницима да буду успешни у свом раду, поћи ће се од суштине послова које обављају полицијски службеници различитих радних профила, од начина на који функционишу и понашају се полицајци, грађани и делинквенти, од процедура, радњи и мера за употребу силе и ватреног оружја, од организације и програмирања развоја ситуационог понашања у условима када се користе сила и ватрено оружје, од организације и програмирања развоја адаптивних карактеристика за полицијске службенике различитих профила и од услова и средстава доступних у полицијској служби, као и од радног окружења (Milošević, Zulić, Božić, 1989; Милошевић, Зулић, Божић, 1991; De Rover, 1998; Амановић, 2003; Милошевић, М. и сар. 2006; Амановић, 2012; Milošević, Milošević, 2013a,b; Амановић, 2013; Milošević, Milošević, 2014; Милојевић, Јанковић, 2017; Бановић, Амановић, 2019).

Потребна знања, способности и вештине у односу на природу и садржај полицијских послова

У новом миленијуму полиција има сервисну улогу у друштву и обавља следеће задатке, односно ради следеће послове:

- одржава ред и мир у друштву,
- пружа сигурност грађанима и њиховој имовини, штити њихова основна права и слободе од било каквих незаконитих радњи,
- врши превенцију и бори се против криминала,
- открива криминалне активности и починиоце,
- обезбеђује одређене личности и објекте,
- одржава безбедност саобраћаја на путевима,
- врши контролу границе,
- пружа помоћ и услуге грађанима, њиховим удружењима и другим правним лицима.

Поменуте задатке, односно послове, обављају полицајци који раде у позорничкој делатности, пограничној полицији, саобраћајној полицији и криминалистичкој полицији, у специјалним јединицама за борбу против тероризма, Жандармерији, службама за обезбеђење објеката и ВИП заштиту.

На феноменолошком нивоу сви полицијски послови су подељени (класификовани по областима) на: *послове криминалистичке полиције* – послови спречавања свих облика криминала; *послове униформисане полиције* – послови одржавања јавног реда, безбедности саобраћаја и безбедности граница, контроле јавних нереда, социјално-услужни рад, управни и административни послови; *послове националне безбедности* – послови одржавања поретка.

На феноменолошком нивоу ово су најчешће активности и задаци које обавља униформисана полиција: одржавање јавног реда и мира, социјално-услужни рад, административни послови из домена јавног реда, патролна и позорничка делатност, оперативни и управљачки послови, контрола нереда, односно успостављање нарушеног јавног реда у већем обиму, што најчешће обављају специјалне јединице и Жандармерија, борба против тероризма, коју спроводе антитерористичке јединице, хапшења и довођења, контрола и регулисање саобраћаја, које обавља саобраћајна полиција, гранични послови, задаци које обавља гранична полиција, полицијско поступање са страним држављанима, надзор путева, границе и јавних објеката и, коначно, обезбеђење људи и објеката.

Део активности је заједнички за све радне профиле свих полиција (криминалистичке, униформисане и националне безбедности). У питању су активности које се односе на примену стандардних овлашћења и употребу средстава принуде, тако да су присутне у опису сваког профила. Дакле, један од начина активног обављања полицијске дужности је употреба средстава принуде или силе. Имајући у виду да употреба силе представља овлашћење које директно угрожава права и слободе грађана и утиче на њихов физички интегритет, полицијски службеници који то право остварују морају се у потпуности придржавати законских прописа и правила која се односе на употребу силе. Средства принуде или силе најчешће се употребљавају када су припадници полиције нападнути, односно када им се онемогућава да извршавају своју дужност, попут одржавања јавног реда и мира или његовог успостављања, одбијања напада на полицајце и друга

лица, лишавања слободе, привођења и контроле саобраћаја (Табеле 1 и 2). Број напада на полицајце по пословима варира. Већина напада се дешава уз одржавање јавног реда и мира, регулисање саобраћаја, легитимисање лица, док је напада врло мало током пружања помоћи (Бановић, Амановић, Вучковић, 2012; Amanović, Ljubisavljević, Nikač, Talijan, Korapanovski, 2013; Milošević, Milošević, 2014; Амановић, Никач, 2015; Коропановски, Талијан, 2015).

Структура задатака које обављају униформисана и криминалистичка полиција и начин на који се они спроводе, посебно када су у питању различите анализе, закључци изведени из те анализе и акциони планови засновани на њима захтевају од полицајаца који те задатке извршавају, између осталог, да имају солидно теоријско знање о адаптивним карактеристикама својих људи који учествују у реализацији планова, као и особа са којима се сусрећу, о свим информационим и енергетским процесима у телима полицајаца и криминалаца током интервенција и њиховој способности да ограниче ефикасност спровођења акционих планова, као и о основама стратегије планирања и тактике за примену практичних знања из СФО, како би анализа и планови били што примеренији. Када је реч о непосредном извршењу задатака, посебно када полицијски службеници морају да примењују силу, они морају бити способни да спроведу велики број основних и ситуационих моторичких програма с циљем контроле и довођења осумњиченог, њиховог везивања, онемогућавања, пресретања, разних врста превентивног напада, одбрана и контранапада (Табеле 3 и 4). За успешну примену ових моторичких програма, полицајци морају да поседују темељно теоријско знање о њима и да буду добро информисани о њиховој примени.

Поред тога, потребан им је одређени ниво способности: моторичке, функционалне и психолошке способности, као и способност да толеришу стрес и брзо се опораве од њега. Другим речима, њима су потребне горе поменути и друга знања за развој личног интегритета и професионалног капацитета полицајаца.

И наравно, потребне су им вештина слушања и комуникације, вештина преговарања, вештина рада у групи, вештина примене тактика и метода рада, оперативне вештине, аналитичке вештине, вештина употребе средстава принуде, моторних возила и средстава везе, вештина контроле стреса и конфликта, вештина вођења, планирања, организовања и контроле радних процеса (од идеје до реализације) итд.

Табела 1. Број КД по чл. 322 и чл. 323 КЗРС у периоду 2006–2012. на територији РС
(Амановић, Никач, 2015)

Година	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
чл. 322	235	192	248	169	188	325	283
чл. 323	356	399	509	502	509	498	508

Табела 2. Кривична дела против државних органа и ометања ОСЈ у обављању послова безбедности за период 2009–2013. на територији ПУ Београд
(Амановић, Никач, 2015)

Година	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
чл. 323	145	188	194	212	128
чл. 23	147	158	186	234	126

Табела 3. Ниво отпора осумњиченог наведен у анализираним извештајима
(Коропановски, Талијан, 2015)

Ниво отпора	2012.	2013.	Σ (%)
Вербална непослушност	98,35	53,05	77,75
Пасиван отпор	3,85	9,54	7,82
Активан отпор	34,62	46,56	45,23
Ненаоружани напад	61,54	29,77	46,45
Наоружани напад	3,85	3,44	3,91

Табела 4. Технике СФО које су припадници полиције користили да би контролисали отпор лица (Коропановски, Талијан, 2015)

Технике СФО	2012.	2013.	Σ (%)
Технике полуга	56,04	68,75	59,92
Ударци	3,30	16,25	7,25
Бацања	0,55	2,50	1,15
Везивања сл. лисицама	72,53	98,75	80,53

Потребна знања, способности и вештине у вези са функционисањем и понашањем полицајаца, грађана и делинквената

Поред знања из психологије, криминалистике, права, криминологије и других, полицајци треба да науче и примене своја знања из СФО која се односе на концептуално и ситуационо понашање полицајаца и делинквената приликом употребе силе, као и током операција, затим морају познавати моторичке и функционалне способности и имати знања о моторичком понашању полицајаца и делинквената у условима стреса, компензованог и декомпензованог замора, као и под екстремним временским и рецептивним условима. Најчешћи услов за примену силе јесте отпор извршењу законитих контролних активности припадника полиције. Отпор може да се испољава на више начина: као вербална непослушност, пасиван отпор, активан отпор, активна агресија и тешка активна агресија. Без обзира да ли се ради о активној или тешкој агресији, нападач пре почетка агресије емитује одређене информације (кретање, положај из кога почиње напад, дистанца, правац и смер напада и слично). Постоје правила по којима се осумњичени понашају у интервенцијама. Ако се она знају, могуће је по њима предвидети њихово понашање и тиме смањити информациону неизвесност интервенције и извршити прави избор уз мање трошење времена.

Потребна знања, способности и вештине у вези са поступцима, акцијама и мерама код коришћења силе и ватреног оружја

Теоријско и практично знање у вези са концептуалним и ситуационим реаговањем полицајаца, знање о информационам и енергетским процесима код полицајаца, знање у вези са радним оптерећењем, знање о активностима СФО, знање о тактици реализације активности СФО и начини за контролу конфликтних ситуација, знање у вези са брзином борбе и друге специфичне врсте покрета које врши униформисана и криминалистичка полиција, знање о моторичким и функционалним способностима полицајаца, морфолошке и психолошке карактеристике, неопходни ниво речених вештина и знања везано за оперативне мере и активности које се односе на јавни ред и мир и контролу саобраћаја са становишта СФО.

Знања у вези са организацијом и програмирањем развоја ситуационог понашања приликом употребе силе и ватреног оружја:

Знања о технологији СФО, знања која се односе на СФО у вези са теоријом програмирања, контроле и реализације ситуационог понашања полицајаца различитих профила. Знање о ситуационој употреби ватреног оружја и знања из практичног полицијског гађања (ставови за гађање, заузимања ставова за гађања, потезање оружја, брзо и прецизно гађање са и без нишањења, окидање и пуњење, утицај екстремних рецептивних услова на ефикасност, брзину и прецизност гађања, утицај различитих температурних и атмосферских режима на ефикасност, брзину и прецизност гађања, утицај умора на ефикасност, брзину и прецизност гађања, утицај врсте реакција на брзину и прецизност гађања, тактике и методе полицијског гађања).

Знања у вези са организацијом и програмирањем развоја адаптивних карактеристика полицајаца различитих радних профила:

Знање које нуди СФО у вези са адаптивним карактеристикама полицајаца, потребним нивоом развоја и преношењем на ефикасност извршавања задатака, технологија рада СФО, програмирање и контрола развоја адаптивних карактеристика (методе и средства развоја, теорија програмирања за развој адаптивних карактеристика, контрола тренинга и васпитни ефекти у погледу развоја), промене у домену адаптивних карактеристика под утицајем обуке и тренинга и током кризе и спровођења оперативних активности.

Потребна знања, способности и вештине у односу на средства рада

Квалитет и технолошке карактеристике средстава која се користе за извршавање полицијских задатака утичу на ефикасност извршавања тих задатака на свим нивоима. Будући да су специфичне карактеристике ових средстава у корелацији са начином на који се користе, од оперативно-кривично-техничких средстава и средстава везе, до оних која су најинтересантнија за нашу расправу, средстава која се примењују током употребе силе и ватреног оружја односно средства принуде. Ова средства укључују разне врсте заштитне опреме (тактички прслуци, балистички прслуци, шлемови, балистички штитови, маске, посебна обућа и одећа чија тежина понекад

прелази 20 кг), ватрено оружје (стандардно и посебно), службена палица и средства за везивање, хемијска средства и посебне врсте оружја и средстава.

Да би користили ова средства на лак и професионалан начин, полицајци морају да имају одговарајући ниво практичних знања, посебно када је реч о употреби ватреног оружја, службене палице и средстава за везивање (Милошевић, Милошевић, 2014; Orr, Kukić, Marins, Lim, Dawes and Lockie, 2019; Janković, Koropanovski, 2019). Такође, морају имати одговарајући ниво моторичких и функционалних карактеристика када је у питању ношење ове опреме током компензованог и декомпензованог замора, хладног времена, високих температура, ниског нивоа кисеоника, као и задовољавајућу отпорност на стрес и брзину опоравка од стресних ситуација када долази до употребе ватреног оружја у критичним ситуацијама, као и потребног знања о свим горе поменутим категоријама способности полицајаца када су у питању планирање стратегија и тактика њиховог поступања.

Потребна знања, способности и вештине у односу на услове рада

Свакодневни задаци полицајца често подразумевају рад под неповољним временским условима, рад у сменама и прековремено, у градовима и селима, на планинама под пуно снега и на ниским температурама, на водама, током поплава и високих температура, као и ношење оружја и друге опреме. Током извршавања тих задатака дужни су да пруже помоћ грађанима чији је живот угрожен, некад зато што се утапају у језеру или реци, или људима у невољи, без обзира на услове и опасности при којима се указује помоћ. Употреба ватреног оружја и других средстава силе у комбинацији са неповољним условима рада повећава број фрустрирајућих ситуација и лоше утиче на здравље полицајаца чинећи их склоним професионалним болестима и инвалидитету. Успешно извршавање задатака под таквим условима подразумева да полицијски службеници имају одговарајући здравствени статус, добру моторичку и функционалну прилагодљивост свим набројаним условима, знање скијања и пливања, као и одличне вештине управљања стресом и брз опоравак од излагања стресорима.

Послови разних профила полицајаца, припадника специјалних јединица, обављају се у окружењу високе емоционалне, интелектуалне и сензорне напетости, под озбиљним стресним ефектима у условима изложености великом ризику за физички интегритет и животну опасност. Без обзира на задатке које обављају, ситуације у којима се затекну током рада захтевају високо развијене вештине толерисања стреса, брз опоравак од стресних догађаја, изузетне моторичке и функционалне карактеристике, одличну прилагодљивост свим радним условима и окружењу, као и високу ефикасност информационих и енергетских процеса, велико знање које се односи на употребу ватреног оружја, брзе специјалне и сложене покрете у свим условима, стратегије брзог уласка у објекте, одбране, нападе и извлачења.

Популација лица којима се срећу полицајци током свакодневних активности разликују се на многим нивоима: старост, пол, посебна знања, морфолошке, функционалне и психолошке карактеристике, понашање, врсте извршења кривичних дела, образовање, однос према полицајцима, врста отпора итд. Да би успешно обављао своје дужности, полицајац мора да изврши брзу анализу ситуације према свим горе поменутим модалитетима и примени одговарајуће реакције, засноване на концептуалним или ситуационим моторичким програмима.

Полицијски службеници обављају своје свакодневне дужности у окружењу у којем могу да делују превентивно (проактивно), где велики број грађана као цивилизацијску тековину стиче посебне вештине тренирајући различите борилачке спортове. Србија је дом многих таквих клубова и спортиста. Постоји преко 40 боксерских клубова са укупним бројем чланова који прелазе 5.000 људи. Постоји и 120 цудо клубова, од којих се 36 налази у Београду, а 11 у Новом Саду. Преко 40.000 људи тренира цудо. Србија такође има више од 200 карате клубова и многи грађани похађају тренинге тамо. Велики број каратиста тренира у тим клубовима. Још око 10.000 грађана похађа друге клубове борилачких вештина (рвање, теквондо, ђу ђуцу, аикидо, кендо итд.). Њихове вештине и знања су на изузетно високом нивоу. Остатак популације са којим се полицајци сусрећу бави се другим спортовима, било кроз рекреацију било кроз навијање за разне клубове. Да би могли да се супротставе таквим нападачима, полицајци морају да поседују одређена

теоријска знања о свим врстама борбе. Поред тога, морају имати потребне практичне вештине како би имали врхунске перформансе у ситуацијама када је примена силе неопходна и адекватна. Ниво моторичких, функционалних и психолошких карактеристика полицајаца мора бити развијенији или барем једнак оном који показују људи који тренирају борилачке вештине. Поред тога, полицајци морају бити у стању да лако успоставе комуникацију са тим људима на основу њиховог теоријског знања о различитим борилачким вештинама и борбеним системима.

Лица са којима се полицајци сусрећу током свакодневних послова имају различите вештине, различите су старости (малолетне и одрасле) и пола (мушкарци, жене), такође имају различите моторичке способности (брзи–спори, јаки–слаби, издржљивији или слабо издржљиви, итд.) према морфолошким карактеристикама (високи–ниски, тешки–лагани, широки), према психолошким карактеристикама (агресивни, анксиозни, екстравертни, интравертни, урачунљиви, неурачунљиви), начин на који реагују и делују (пружају пасивни отпор, активни отпор или нападају), такође, разликују се по врсти кривичних дела која чине (цепароши, провалници, пљачкаши итд.) и образовању (образовани или необразовани).

Сваки од горе поменутих услова мора се озбиљно узети у обзир приликом анализе дате ситуације и одлучивања како реаговати. Да би превазишли ове препреке, полицијски службеници морају имати добро засновано теоријско знање о способностима и понашању људи из поменутих група, на основу чега ће моћи да предвиде и анализирају ситуације, као и да изврше добар избор концептуалног и ситуационог реаговања.

Закључак

Основ система специјалног физичког образовања јесте полицајац. Он је организатор, програмер и реализатор полицијских послова. Ефекти његовог рада између осталог, зависе од потребног нивоа знања, способности и вештина које нуди специјално физичко образовање. У том светлу, полицајац се сматра мултиструктурним, вишедимензионалним комплексом на чије психолошке, биомеханичке, моторичке, социјалне, функционалне и биолошке карактеристике треба утицати одговарајућим програмима и процесима об-

разовања и обуке како би се постигла потребна знања, произвеле одговарајуће структуре и развиле способности и вештине које ће омогућити полицајцима да ефикасно обављају полицијске послове.

На основу представљеног, релевантног за специјално физичко образовање као наставно-научну област, могу се извести следећи закључци.

Едукацијом и обуком у специјалном физичком образовању усвајају се нова знања, утиче се на повољну констелацију антрополошких обележја, моторичких способности, стања здравља и социјалне позиционираниости како студената, тако и полицајаца. Позитивним деловањем кроз програмске активности специјалног физичког образовања мењају се одговарајући нивои способности и усвајају неопходне вештине, што директно доводи до квалитативних промена у понашању полицајца, у смислу адекватног адаптивног и ефикасног функционисања личности изложене високом ризику и стресу, што се посебно манифестује у ситуационом реаговању, брзом изналагању решења, као и у професионалном смислу ефикаснијем решавању свих полицијских послова (развој личног интегритета и капацитета полицајца).

Литература

1. Амановић, Ђ., Мудрић, Р., Јовановић, С. (1999). Утицај програма специјалног физичког образовања на базичне моторичке способности полицајаца приправника. *Безбедност*, 41(6), 778–793.
2. Амановић, Ђ. (2003). Теоријски основ употребе силе и ватреног оружја. *Безбедност*, 45(3), 416–430.
3. Амановић, Ђ., Милошевић, М., Мудрић, Р. (2004). *Методе и средства за процену, праћење и развој мишићне силе у специјалном физичком образовању*. ВШУП, Београд.
4. Амановић, Ђ., (2012). Специјално физичко образовање – Технике полуга. КПА, Београд.
5. Амановић, Ђ., (2013). Специјално физичко образовање. КПА, Београд.
6. Amanović, Đ., Ljubisavljević, M., Nikač, Ž., Talijan, S., Korapanovski, N. (2013). *Tehnike specijalnog fizičkog obrazovanja u funkciji zaštite policajca. IX Međunarodna konferencija „Menadžment u sportu“, 20–21. maj 2013*, Београд.

7. Амановић, Ђ., Никач, Ж. (2015). Напад на полицијске службенике и примена силе са становишта Специјалног физичког образовања. Насиље у Србији: Облици, чиниоци, контрола, Тематски зборник радова, део 1, КПА, Београд, стр. 187–203.
8. Amanović, D., Masic, Z., Kostovski, Z., Ljubisavljevic, M. (2015). Special Physical Education in police: model of education and training, *Acta Kinesiologica* Vol. 9 Issue. 2: 51–57.
9. Amanović, Ђ., Baić, V., Nikač, Ž., Ljubisavljevic, M. (2015). The paradigm of Specijal Physical Education in police education and training, *Sport Science*, Vol. 8, Supp. 2: 7–15.
10. Banović, B., Amanović, Ђ., Vučković, G. (2012). Tehnike specijalnog fizičkog obrazovanja u funkciji kontrolisanja otpora osumnjičenog i zaštite pripadnika policije. *Revija za kriminologiju i krivično pravo*, (50), 1–2, 235–244.
11. Бановић, Б., Амановић, Ђ. (2019). Прилог дефинисању структуре полицијских наука у Србији. Култура полиса XVI, (38): 31–44.
12. De Rover, C. (1998). *Služiti i štititi – o ljudskim pravima i humanitarnom pravu za policiju i snage bezbednosti*. Међународни комитет црвеног крста, Женева.
13. Гужвица, М., Паспаљ, Д. (2020). Специјално физичко образовање: основни – комбинације – примјена. Факултет безбедносних наука, Бања Лука.
14. Janković, R., Koropanovski, N. (2019). Gender differences in Short sprint performance and without occupational load. *Proceeding book of: International scientific conference Archibald Reiss Days*, (pp. 741–747), Belgrade, Academy of Criminalistic and Police Studies.
15. Коропановски, Н., Талијан, С. (2015). Ниво отпора осумњиченог и његова контрола од стране полиције. Насиље у Србији: Облици, чиниоци, контрола, Тематски зборник радова, део 2, КПА, Београд, стр. 49–59.
16. Милојевић, С., Јанковић, Б. (2017). *Основи полицијске тактике*. Криминалистичко-полицијска академија, Београд.
17. Milošević, M. (1985). *Određivanje strukture motoričkih svojstava milicionara*. Виша школа унутрашњих послова, Београд.
18. Milošević, M., Gavrilović, P., Ivančević, V. (1988). *Modeliranje i upravljanje sistemom samoodbrane*. Научна knjiga, Београд.
19. Milošević, M., Zulić, M., Božić, S. (1989). *Specijalno fizičko obrazovanje*. VŠUP, Београд.

20. Милошевић, М., Зулић, М., Божић, С. (1991). Специјално физичко образовање. ВШУП, Београд.
21. Milošević, B.M., Jovanović, S., Arlov, D., Blagojević, M., Dopsaj, M. (1996). The methodology of assessing the adoption of motoric programs in special physical education, in: *International Congress on Sport Psychology*, 297–303.
22. Milošević, M., Mudrić, R., Jovanović, S., Amanović, Ђ., Dopsaj, M. (2005). *Konstituisanje sistema za upravljanje trenutnim i kumulativnim edukativnim i trenažnim efektima (upravljanje u SFO)*. In Serbian. Beograd.
23. Милошевић, М., Мудрић, Р., Кешетовић, Ж., Бановић, Б. (2006). Положај и развој полицијског школства Србије. ВШУП, Београд.
24. Milosevic, M., Milosevic, M. (2013a). *Specijal Physical Education. Textbook on the management of the construction of the physical integrity and capacity of police officers*. CEDIP, Belgrade.
25. Milošević, B.M., Milošević, M.M. (2013b). *Specijalno fizičko obrazovanje: naučne osnove*. CEDIP, Belgrade.
26. Milošević, M., Milošević, M. (2014). *Specijal Physical Education, textbook on management the development of the physical integrity and capacity in police officers*. LAMBERT Academic Publishing, Germany.
27. Milošević, M., Nemec, V., Nemec, P., Milošević, M. (2018). The Impact of 4-Week Aerobic Training on the Aerobic Status of Top-Leve Judokas. *Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport*, 16(1), 201–210.
28. Orr, R., Kukić, F., Marins, E., Lim, Ch., Dawes, J., Lockie, R. (2019). The Impact of Load Carriage on Lower-Body Power in SWAT Police. *Proceeding book of: International scientific conference Archibald Reiss Days*, (pp. 750–757), Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade.
29. Закон о полицији, Службени гласник Републике Србије, бр. 6/2016, 24/2018 и 87/2018.

Knowledge, Abilities and Skills Provided by Special Physical Education Necessary for Efficient Performance of Police Tasks

***Abstract:** The aim of this paper is to present the necessary knowledge, abilities and skills of police officers, offered by Special Physical Education (SPE), which police officers should possess in order to efficiently perform police tasks. SPE is studied at all levels of police education in the Republic of Serbia. According to the scientific nomenclature, SPE belongs to police sciences, the group of special police sciences, but it is also a part of physical education and sport. As a teaching subject, SPE belongs to the group of professional subjects, and at the University of Criminal Investigation and Police Studies in Belgrade to the group of compulsory subjects. Education and training in SPE is based on science, scientific methods as well as police practice, and, together with other scientific disciplines, participates in building the personal integrity and professional capacity of police officers, using specially designed educational training programs.*

***Keywords:** Special Physical Education, police sciences, training, police tasks.*